

Мартиненко В.О. к. держ. упр., доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

РОЛЬ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУ В ФІНАНСУВАННІ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОЕКТІВ

Останніми роками в умовах тривалої економічної кризи спостерігається зниження обсягів виконання природоохоронних робіт суб'єктами природокористування і не вирішуються гостро назрілі проблеми екологічно безпечного поводження з промисловими і побутовими відходами. Причиною цього є як відсутність у суб'єктів господарювання власних оборотних коштів на повне фінансування екологічно безпечних способів ведення господарства, так і відсутність фінансових важелів регулювання екологічних процесів.

Це пов'язано з тим, що система еколого-економічного регулювання та фінансування природоохоронної діяльності в Україні поки що перебуває в процесі становлення і в ряді сегментів залишається нерозвиненою. Передусім це стосується розширення бази екологічного оподаткування, механізмів кредитування природоохоронних заходів комерційними банками, екологічного страхування, важелів стимулювання екологоорієнтованої поведінки суб'єктів господарювання тощо.

Такий стан справ вказує на нагальну необхідність пошуку механізмів фінансової підтримки природоохоронної діяльності. Одним із таких механізмів має бути банківський кредит, який в умовах обмеженості бюджетного фінансування природоохоронних заходів стає одним із основних джерел фінансування поточних екологічних проектів господарських формувань. Наприклад, частка цього фінансового механізму у фінансуванні природоохоронних заходів у Польщі становить 85 %.

Як свідчить досвід зарубіжних країн, екологічне кредитування слід здійснювати на пільгових умовах застосовують такі форми кредитних пільг, як за термінами кредитування; за процентними ставками (аж до

безпроцентних умов використання позики); за обсягами кредитування; за гарантіями за кредит. При цьому, форму пільгових умов вибирають залежно від конкретної ситуації (об'єкта кредитування, позичальника).

Проте зараз в Україні операції з надання кредитних ресурсів для реалізації природоохоронних проектів у вітчизняній банківській практиці майже не використовуються через відсутність дієвих механізмів стимулювання участі банківських установ у кредитуванні екологічного бізнесу; відсутність ефективної системи відбору найбільш ефективних екологічних проектів; наявність високого ступеня ризику непогашення кредитів через відсутність гарантій досягнення очікуваного результату чи відсутність у позичальника необхідних коштів; тривалі терміни кредитування, необхідні для реалізації проектів; високі розміри процентних ставок за такими кредитами; відсутність у банків досвіду кредитування інноваційної екологічної діяльності.

Тому на цьому шляху першочерговими заходами повинні стати такі:

- формування організаційно-економічного механізму управління процесами кредитування, в основі якого ефективно використання місцевих кредитних ресурсів на базі максимального використання потенціалу фінансово-кредитних установ, функціонуючих у регіоні;

- формування ефективно діючої кредитної політики, що полягатиме у розробці та впровадженні системи заходів, спрямованих на формування місцевих кредитних ресурсів для реалізації природоохоронних програм;

- широке впровадження у діяльність кредитних установ прогресивних технологій кредитування та послуг кредитного характеру з метою диверсифікації кредитних вкладень за видами та в розрізі позичальників, а також з метою всебічного задоволення фінансових потреб суб'єктів господарювання; ефективного використання власних кредитних ресурсів та стримування їх витоку за межі регіонів; здешевлення кредитів комерційних банків.